

Grönt bokslut 2017:

Inledning

Detta är Frustuna församlings tredje enkla gröna bokslut. Det gröna bokslutet är ett resultat av arbetet med att miljödiplomera församlingen vilket påbörjades hösten 2015 och där fas 1 nåddes i maj 2017.

Att arbeta med modellen "grönt bokslut" ligger i planen för att nå Fas 2 i miljödiplomeringen, hittills har svårigheterna främst legat i att hitta en relevant utbildning.

Under hösten 2015 skapades en miljögrupp som satte igång ett strategiskt och målmedvetet arbete med miljöfrågor i församlingen. Under året arbetades fram miljöpolicy, vision och övergripande mål, vilka beslutades av kyrkorådet 2017-02-14. Vi nådde därmed vårt mål för 2017 och blev den första miljödiplomerade församlingen i Strängnäs stift!

Uppvärmning av fastigheter

Våra kyrkor är alla uppvärmda med direktel. Kattnäs och Torsåker är däremot kallställda i långskeppen under vinterhalvåret. Bergvärme finns i Frustuna prästgård och verkstaden.

Fjärrvärme är installerad i Tingshuset och i Torsåkers församlingshem finns en luftvärmepump.

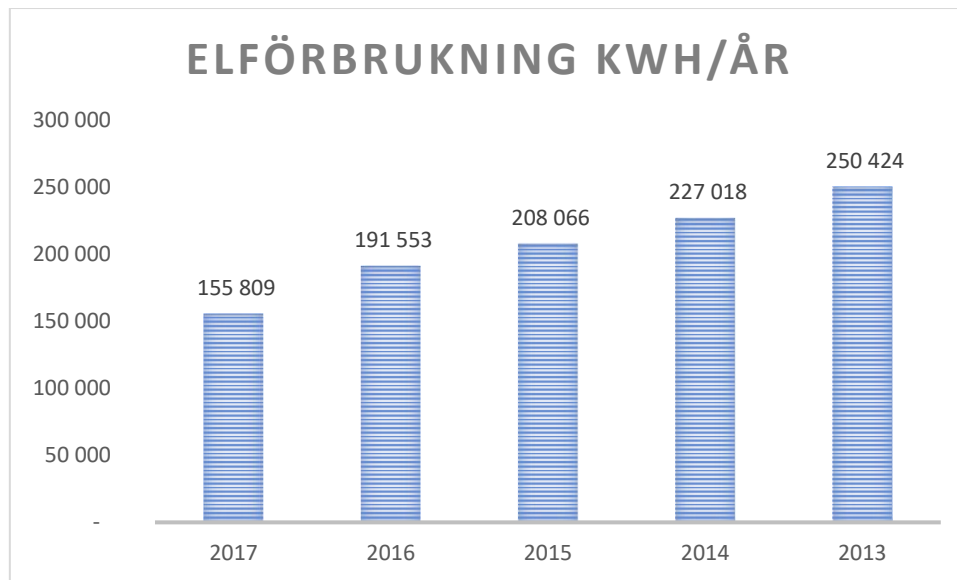
I september installerades ett klimatstyrningssystem som arbetar med intermitterent uppvärmning i Frustuna kyrka. Systemet styrs i första hand för kyrkans bästa och för att reglera fukten i byggnaden. I andra hand för brukarna. När kyrkan inte är bokad har den en temperatur på 14 grader vintertid eftersom den är öppen vardagar för besökare. Vid bokad förrättning är högsta temperatur 18 grader, styrningen sker med automatik från församlingens bokningssystem.

Elenergi:

Församlingen har totalt förbrukat: **2017: 155 809 kwh** (2016: 191 553 kwh)

Den besparing som styrningsinstallationen i Frustuna Kyrka givit under perioden 1/9–31/12 2017 är 4 658 kWh. Förbrukning år **2016 22 798 kWh/** förbrukning år **2017 18 140 kWh**, i procent ger det - 21%.

Församlingen har också haft en överproduktion på solel som sålts till Vattenfall under perioden 1/4 – 31/12 **6 075 kwh**, och avser endast produktionen på den mindre anläggningen, på vaktmästarbyggnadens tak.

Församlingens el kommer till 100 % från miljövänlig el.

Under året har vi driftsatt två solcellsanläggningar. Första solcellsanläggningen om 10 kWh togs i bruk i april 2017. Den andra anläggningen om 23 kWh färdigställdes i december 2017. Båda dessa installationer har beviljats stöd från länsstyrelsen om 30 % av investeringskostnaden.

Vi har beviljats stöd från klimatklivet för att installera laddstolpar för elbilar på parkeringen vid Frustuna kyrka och vid Tingshusets parkering. Bidraget beviljades i december 2017, planerat genomförande under 2018.

Vatten och avlopp:

Församlingen har egna brunnar och avlopp till kyrkornas allmänna toaletter samt församlingshemmet i Torsåker och Kattnäs samt eget avlopp till Frustuna prästgård/kyrka.

Tingshuset är den enda fastigheten där kommunalt vatten och avlopp finns.

Frustuna prästgård/kyrka har kommunalt vatten, och egen enskild avloppsanläggning. Under 2017 har planen för att ansluta fastigheten till kommunalt avlopp tagit form och vi har en tydlig plan för hur dragningen ska ske i samråd med Scoutförbundet och med kommunens VA-chef. Kommunens besked är att detta är möjligt under år 2018.

Vatten till Frustuna kyrkogård tas direkt ur Frösjön. Särskilt samråd hölls med kommunen gällande det låga vattenstånd som rådde sommaren 2017. Vi fick tillstånd att fortsätta vattna kyrkogården med sjövattnet.

Begravningsverksamheten

Vi arbetar löpande med att byta ut kemikalier med utfasningsämnen

På mark som är kyrkogårdsmark har vi jobbat med ekologisk mångfald genom att införa ängen på tidigare klippt yta. Detta minskar den skötselintensiva gräsytan och bidrar till ett rikare insektsliv – och är snyggt! Vi har tagit fram berghäll för att erbjuda fjärilar och insekter en viktigt men hotad biotop. Vi har också byggt knipholkar, och välkomnat en bikupa till vår församling.

Detta arbete har också gjort vår begravningsverksamhet till en plats där andra lägger studiebesök. Under sommaren hade vi studiebesök från flera av våra grannförsamlingar med också mer långväga från Örebro, även Gnesta kommuns parkförvaltning gästade oss främst för vårt arbete med ängar!

Gravskötsel

Under 2017 har ett nytt och helt ekologiskt utbud av ånnuella blommor från en lokal producent använts. Vi erbjuder också paket med perenna planteringar och under 2017 gjordes ungefär 55 beställningar.

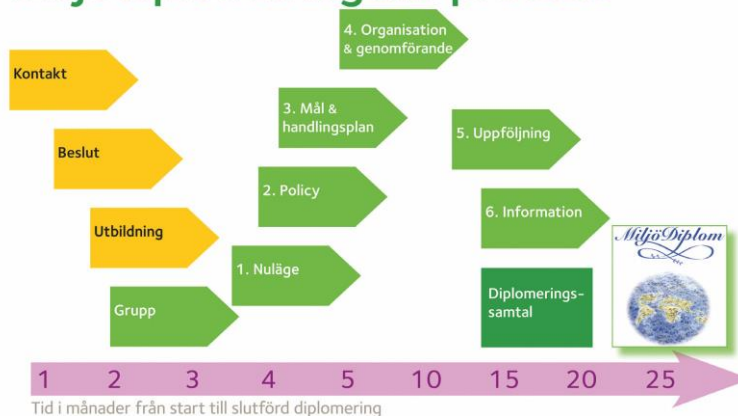
Sammanfattning

Nu är arbetet på gång på riktigt gällande församlingens miljöarbete. Målet är att kunna presentera mer nyckeltal i kommande års gröna bokslut, samt att öka kompetensen inom området. Vi har under 2017 börjat mäta våra maskiner för att få en grund i jämförelser.

I ordinarie verksamhetsberättelse återfinns flera aktiviteter som varit delmål i vårt arbete mot miljödiplomerings. Vårt arbete berör och engagerar alla i församlingen. Våra inköp styrs om mot bättre alternativ så fort det erbjuds.

Vi har kommunicerat arbetet i vår församlingstidning under året och utbildat både personal, volontärer och förtroendevalda. Vi har också under året haft flera fina föreläsningar för att nå ut till församlingsbor gällande arbetet kring dessa frågor.

Miljödiplomerings process

Vi har fortsatt få fin publicitet rörande vårt miljöarbete där ängarna i sin prakt fått vara vårt skyltfönster. Arbetet med solpanelerna har också lyfts fram som ett föredöme, det gläder oss!

Vi arbetar metodiskt och målmedvetet vidare mot fas 2 under 2018, och hoppas nå i mål våren 2019.

Frustuna församling

Ulrika Rix
Kanslichef

